

Deklaracija je pripravljena od strane Komiteta Ambasadora Kongresa iz evropskih zemalja i potpisana u Ljubljani u gradskoj opštini 7. novembra 2008. godine.

EVROPSKA DEKLARACIJA O HRANI, TEHNOLOGIJI I ISHRANI

PREAMBULA

Mi, učesnici Prvog evropskog kongresa o hrani (Ljubljana, Slovenija 2008) potvrđujemo FAO(IPO)/WHO(SZO) Deklaraciju o ishrani (Rim 1992) i WHO Deklaraciju o bezbednosti hrane (Peking 2007). Putem ove Deklaracije želeli bismo da naglasimo pitanja vezana za hranu, tehnologiju i ishranu koja su od važnosti za Evropu.

CILJNE GRUPE

Evropska Deklaracija o HRANI, TEHNOLOGIJI I ISHRANI je usmerena ka evropskim potrošačima, kreatorima politike, naučnicima, evropskoj prehrambenoj industriji i drugim subjektima.

HRANA I ISHRANA

Hrana je neophodna za ljudski rast, razvoj i telesne funkcije. Dobra ishrana zahteva dobro izbalansiranu hranu koja obezbeđuje adekvatnu dnevnu količinu svih klasa hranljivih materija i optimalni unos energije za ljudsko telo. Hrana mora biti bezbedna, hranljiva i dostupna na održiv način tako da odražava dostojanstvo i kulturni identitet potrošača.

EVROPSKA NAUKA O HRANI, TEHNOLOGIJI I ISHRANI

Evropski stručnjaci u nauci o hrani, tehnologiji i ishrani kontinuirano doprinose važnim dostignućima u proizvodnji hrane, konzervisanju, preradi, skladištenju i distribuciji, kao i unapređenju ishrane i blagostanja ljudi. Oni su organizovani u mnoga naučna i profesionalna udruženja lokalnog tipa, kao i regionalna udruženja koja se baziraju na istim navikama u ishrani. Pored toga, mogu biti organizovani generalno ili po pojedinačnim naučnim disciplinama kao što su biologija, hemija, biohemija, biotehnologija, mikrobiologija, inženjering, nutricionističke nauke, medicinske nauke i druge srodne nauke.

Cilj ove Deklaracije je da usmeri navedene discipline da na optimalan način posluže naučnicima, političarima, donosiocima zakonskih regulativa i predstavnicima prehrambene industrije i celokupnoj evropskoj populaciji. Ovo udruživanje će omogućiti Evropi da postane uspešna i konkurentna na međunarodnom tržištu, da poveća dostupnost zdravno bezbedne hrane i da predvodi svet u oblasti standarda koji su strogo naučni i integralni.

KOHEZIJA EVROPSKE NAUKE O HRANI, TEHNOLOGIJI I ISHRANI

Ova Deklaracija ima za cilj da inicira debatu između evropskih stručnjaka o hrani, prehrambenih tehnologa i nutricionista kako bi se zasnovali mehanizmi preko kojih će,

nadamo se, buduće integracije biti postignute. Drugi cilj je da se pomogne u harmonizaciji Evropske industrije hrane, kvaliteta hrane i standarda bezbednosti. Sve ove inicijative mogu da pomognu da se unapredi sve veći uticaj koji bi nauka o hrani, tehnologija i nutricionistika trebalo da imaju na tehnološku, naučnu, političku, socijalnu i kulturnu misao u Evropi. Naravno, ovo mora biti učinjeno bez nanošenja štete specifičnostima hrane i ishrane u regionima Evrope, pošto je raznolikost ono što predstavlja izvor budućih otkrića i inovacije.

GLAVNA PITANJA

Ova deklaracija treba posebno da stimuliše debate o sledećim pitanjima:

- Hrana je veoma važno strateško i političko pitanje;
- Kontaminacija hrane mikrobiološkim, hemijskim i fizičkim agensima ili hrana koja izaziva alergijske reakcije ostaje ključna briga javnog zdravlja;
- Lokalna proizvodnja hrane utiče na regionalnu kulturu, čuva biološku raznolikost, i doprinosi regionalnoj društvenoj i ekonomskoj stabilnosti;
- Lanci transporta na velike udaljenosti mogu smanjiti kvalitet hrane i mogu imati negativan uticaj na životnu sredinu;
- Hrana ima ključnu ulogu u stvaranju i održavanju dobrih dijetetskih navika kao dela zdravog načina života tokom čitavog životnog veka;
- Povećanje broja gojaznih ljudi, kao i hroničnih nezaraznih bolesti povezanih sa ishranom su glavne brige javnog zdravlja i uzroci velikih troškova u socijalnoj zaštiti;
- Sadašnji nivo obrazovanja i prenos tekućeg znanja nisu adekvatni za potrošače da bi napravili prave izbore.
- Obuka i edukacija učesnika u lancu ishrane predstavljaju ogroman izazov.

OSNOVNI PRINCIPI KOJI BI TREBALO DA SE OČUVAJU I UNAPREDE

Nutritivno adekvatno snabdevanje bezbednom hranom je osnovno ljudsko pravo svakog potrošača:

- Svako ima pravo na pouzdanu informaciju o hrani, ishrani i njihovim uticajima na zdravlje;
- Proizvodnja hrane, prerada, transport i distribucija moraju biti sprovedeni na održiv način uzimajući u obzir posledice na životnu sredinu, društvo i etiku kao i na propisana pitanja uključujući sledljivost;
- Tehnološka dostignuća u razvoju hrane koja je pogodna za ciljne grupe sa specijalnim zahtevima treba da budu prihvaćena;
- Pošteno i pravilno obeležavanje hrane u saradnji sa industrijom hrane i zvaničnim zakonodavnim vlastima treba da bude ispoštovano;
- Razumljiva i na naučnim dokazima zasnovana komunikacija sa medijima se smatra veoma bitnim zahtevom;

- Adekvatna ishrana i zdrav način života koji imaju ključnu ulogu u sprečavanju i smanjenju bolesti treba da budu unapređeni;
- Svako ima pravo da dobije celovito obrazovanje o hrani i ishrani da bi mogao da preuzme ličnu odgovornost za svoje zdravlje i odgovarajuće izbore ishrane;
- Menadžeri prehrambene industrije moraju biti svesni značaja stručnjaka za ishranu i bezbednost hrane i da obezbede da resursi neophodni za osiguravanje bezbednosti hrane budu adekvatni.

KLJUČNE AKCIJE

Ova Deklaracija promovise sledeće Ključne akcije:

- Proizvođači hrane, prerađivači i prodavci treba da uzmu u obzir, pored propisa, etičke mere u svim procesima u lancu ishrane;
- Eksperti treba da rade u skladu sa profesionalnim i etičkim principima;
- Vlade i druge odgovorne vlasti i institucije bi trebalo da harmonizuju nacionalne zakonske regulative o ishrani tako da se lakše i efikasnije adaptiraju na buduće globalne promene;
- Vlada i druge odgovorne vlasti i institucije treba da razviju nacionalnu politiku o hrani koja uzima u obzir društvene i kulturne razlike, iskustva i posebne potrebe;
- Celokupna nauka o hrani, ishrana, i profesionalni tehnolozi treba da vode kampanju za osnivanje obrazovnih sistema koja će kao rezultat imati bolje obavешtene potrošače efikasnijim prenošenjem znanja;
- Svako bi trebalo da bude sposoban da preuzme odgovornost za sopstveno zdravlje i odgovarajući izbor hrane;
- Potpisnici će uraditi sve što je u njihovoj moći da obezbede da ovi principi koji su navedeni u Deklaraciji budu ostvareni.

Potpisnik:

Profesor Peter Raspor, Predsednik Prvog Evropskog Kongresa o Hrani u ime Komiteta Kongres Ambasadora iz 41 evropske države:

Ilijana Boci represented by Haxhi Allmuca, Albania; Ashot Saghyan, Armenia, Wolfgang Kniefel represented by Gerhard Schleining, Austria; Koen Dewettinck represented by Bart Heyman, Belgium; Faruk Čaklović, Bosnia and Hercegovina; Iordanka Alexieva represented by Laska Rangelova, Bulgaria; Mate Bilić replaced by Martina Piasek, Croatia; Athina Panayiotou, Cyprus; Jana Hajšlová, Czech Republic, Henning Otte Hansen, Denmark; Toomas Paalme, Estonia; Anu Kaukovirta-Norja represented by Helena Pastell, Finland; Paul Colonna represented by Michel Franck, France; George Kalantzopoulos replaced by Ioannis Samelis, Greece; Giorgi Kvesitadze replaced by Tinatin Sadunishvili, Georgia; Sabine Kulling, Germany; András Salgó, Hungary; Inga Thorsdottir, Iceland; Francis Butler represented by Brian McKenna, Ireland; Rosangela Marchelli, Italy; Daina Karklina replaced by Aija Mengaile, Latvia; Rimantas Venskutonis, Lithuania; Torsten Bohn, Luxembourg; Vladimir Kakurinov, Macedonia; Anna McElhatton, Malta; Slavko Mirecki, Montenegro; Bernd van der Meulen represented by Sarah De Vito, Nederland, Wenche Frølich, Norway; Włodzimirz Grajek, Poland; Xavier Malcata represented by Ana Oliveira Madsen, Portugal; Mona Popa, Romania; Iosif Rogov, Russia; Miomir Nikšić, Serbia; Peter Šimko represented by Norbert Bomba, Slovakia; Božidar Žlender, Slovenia; Manuel Vazquez, replaced by Ascension Marcos, Spain; Anne-Marie Hermansson, Sweden; Klaus Zimmermann replaced by Yasmine Motarjemi, Switzerland; Fatih Yildiz, Turkey; Sergey Fedosov, Ukraine; David White, UK.